

[REDACTED]

MINISTERIE VAN DEFENSIE

Militaire Inlichtingendienst

Postbus 20701
2500 ES 's-Gravenhage

Aan:
- Zie verzendlijst

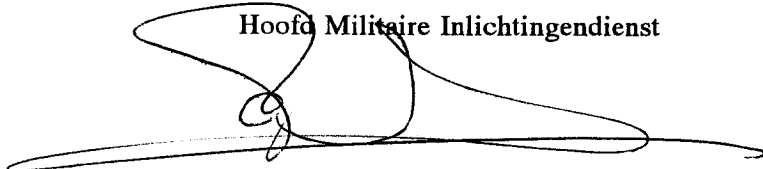
Telefoon 070 - 3 18 73 87
Telefax 070 - 3 18 79 51

Uw brief	Uw kenmerk	Ons nummer	Datum
		DIS/95/12.13.4/453	16 februari 1995

Onderwerp: Joegoslavië: recente ontwikkelingen
(nr 11/95)

1. Hierbij doe ik U toekomen een notitie over de recente ontwikkelingen in het voormalige Joegoslavië.
2. Zonder bijlage is deze brief ongerubriceerd.

Hoofd Militaire Inlichtingendienst

P.C. Kok
Commandeur

Bijlagen
één (1)

Bezoekadres
Kalvermarkt 28
's-Gravenhage

Doorkiesnummer
070 - 3 18 66 34

Verzoeken bij beantwoording datum, nummer en onderwerp te vermelden

[REDACTED]

STG. CONFIDENTIEEL

VERZENDLIJST behorende bij brief MID nr. DIS/95/12.13.4/453 d.d. 16 februari 1995

AAN:

Coördinator van de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten ✓
(Secretaris Generaal Ministerie Algemene Zaken)

Hoofd Binnenlandse Veiligheidsdienst ✓
t.a.v. Dhr. ██████████

Ministerie van Buitenlandse Zaken ✓
t.a.v. plv DGPZ

NL-HPMV NAVO-Brussel ✓

IMS/INT DIV, t.a.v. kol ██████████ d.t.v. HPMV ✓

INTERN:

HMID ✓
HACIV t.a.v. BCI ✓
HAI ✓
HMA ✓
CIC
Archief

Bijlagen
één (1)

Bezoekadres
Kalvermarkt 28
's-Gravenhage

Doorkiesnummer
070 - 3 18 66 34

Verzoeken bij beantwoording datum, nummer en onderwerp te vermelden

████████████████████

MINISTERIE VAN DEFENSIE
MILITAIRE INLICHTINGDIENST/CO

ONTWIKKELINGEN IN DE VOORMALIGE JOEGOSLAVISCHE FEDERATIE

11/95

(Afgesloten 161200 FEB 1995)

Bosnië-Herzegovina

Diverse leden van de Contactgroep hebben de afgelopen dagen gezinspeeld op een mogelijke opschorting van de sancties tegen "Joegoslavië", indien de Servische president Milosevic bereid is Bosnië-Herzegovina, Kroatië en Macedonië te erkennen. Overigens is geen sprake van opheffing van de sancties, maar slechts van het "buiten werking stellen voor een redelijke tijd". Bovendien zou het wapenembargo, dat voor alle voormalige Joegoslavische deelstaten geldt, van kracht blijven. Deze meldingen onderstrepen de kardinale rol van Milosevic in het vredesproces. Zoals reeds eerder gemeld, is in beginsel denkbaar dat Milosevic tot erkenning van de buurlanden bereid zal zijn, mits daar een verdere verlichting van de sancties tegen zijn land tegenover staat. Erkenning van genoemde landen zou evenwel ongetwijfeld tot felle protesten van extreem-nationalistische zijde leiden. De positie van Milosevic is echter dermate sterk dat hij zich zo'n stap zou kunnen veroorloven, zeker wanneer hij kan aanvoeren dat zo'n erkenning gekoppeld is aan opschorting van de sancties, waardoor een verbetering van de levensstandaard van de Servische bevolking weer mogelijk wordt.

Overigens zou een formele erkenning van Bosnië-Herzegovina en Kroatië door Milosevic niet noodzakelijkerwijs betekenen dat hij ook daadwerkelijk afstand neemt van het streven naar een Groot-Servische staat. In het verleden is herhaaldelijk gebleken dat Milosevic zich in zijn politieke opstelling met name laat leiden door pragmatische overwegingen. Momenteel staat normalisering van de internationale positie van zijn land en de daarmee samenhangende opheffing van de sancties centraal. In een later stadium zijn dan ook in de visie van Milosevic nieuwe pogingen om de staatkundige aaneensluiting van alle Serviërs, een doelstelling die onder Servische leiders vrijwel niet omstreden is, te realiseren niet uitgesloten.

De "Joegoslavische" minister van Buitenlandse Zaken Jovanovic heeft de Bosnische Serviërs opgeroepen mee te werken aan herstel van de eenheid in de Servische politieke gemeenschap. Hij stelde dat het Bosnisch-Servische "gebrek aan realiteitszin" verhindert dat het belang van het gehele Servische volk adequaat wordt behartigd. Volgens Jovanovic wil zijn land deelname aan een nieuwe

[REDACTED]

vredesconferentie in serieuze overweging nemen, zodra de eenheid onder de Serviërs is hersteld. Deze uitspraken van Jovanovic vormen kennelijk mede een reactie op eerdere Bosnisch-Servische verzoeken om de boycotmaatregelen van de "Joegoslavische" regering tegen hen op te heffen. Hij wil eens te meer onderstrepen dat de Bosnische Serviërs met hun weigering het plan van de Contactgroep voor een territoriale verdeling van Bosnië-Herzegovina te aanvaarden, in zijn visie schade toebrengen aan de gezamenlijke Servische zaak. Tevens wil Jovanovic de mogelijkheid open laten om de Bosnische Serviërs verantwoordelijk te stellen voor een eventuele "Joegoslavische" weigering om (voorlopig) niet deel te nemen aan de onlangs door de Franse minister van Buitenlandse Zaken Juppé voorgestelde conferentie tussen de presidenten van Bosnië-Herzegovina, Kroatië en Servië.

Volgens recente meldingen zijn reeds diverse malen weer Bosnische militairen gesignaleerd in het gedemilitariseerde gebied ten zuidwesten van Sarajevo bij de berg Igman. Vermoedelijk willen de Bosniërs daarmee zeker stellen dat de betrokken posities, die de enige volledig door Moslims gecontroleerde route naar Sarajevo beheersen, niet door Serviërs worden bezet. Een andere overweging kan zijn dat zij de Serviërs willen provoceren tot beschietingen, die dan kunnen worden aangevoerd als illustraties dat de Serviërs het bestand in Bosnië-Herzegovina schenden. Zoals reeds eerder gemeld, hebben de Moslims van alle strijdende partijen het minste belang bij behoud van de huidige militaire status quo, maar zullen zij ernaar streven de Serviërs verantwoordelijk te stellen voor eventuele bestandsschendingen.

De Bosnische president Izetbegovic staat onder zware druk van conservatieven binnen de regeringspartij SDA om premier Silajdzic te ontslaan. Functionarissen zoals vice-president Ganic zouden jaloers zijn op het aanzien van Silajdzic onder de eigen, Bosnische bevolking en in internationale fora. Silajdzic wordt tevens verweten de Bosnische belangen onvoldoende te behartigen. Izetbegovic zelf zou gevoelig zijn voor deze argumenten, maar zich niet van Silajdzic willen ontdoen vanwege diens populariteit bij de bevolking. Wel zou hij er bij Silajdzic op hebben aangedrongen vrijwillig een stap terug te doen en bijvoorbeeld zijn vroegere functie van minister van Buitenlandse Zaken weer op te nemen. Er zijn geen aanwijzingen dat Silajdzic daartoe bereid is.

Er waren in het verleden herhaaldelijk aanwijzingen van wrijvingen tussen Silajdzic enerzijds en de kringen rond Izetbegovic en Ganic anderzijds. Deze zouden met name verband houden met het feit dat Silajdzic voorstander is van een relatief gematigde politiek, terwijl zijn tegenstanders neigen naar een meer op de islam gebaseerde en minder gematigde houding. Vooralsnog is het onwaarschijnlijk dat Silajdzic, die zichzelf beschouwt als een garantie tegen verdere radicalisering van de Bosnische politieke opstelling, vrijwillig zal terugtreden.

De Kroatische president Tudjman heeft verklaard dat een Federatie van Moslims en Kroaten in Bosnië-Herzegovina niet voldoende tegemoet komt aan de belangen van het Kroatische volk en dat "alleen een confederatie met Kroatië een garantie is voor overleving van de Bosnische Kroaten". Deze uit-

spraak hangt waarschijnlijk samen met de recente meldingen van nieuwe incidenten tussen Bosnische Kroaten en Moslims. Prominente Moslims hebben de uitspraak van Tudjman inmiddels sterk bekritiseerd, omdat er een groot wantrouwen jegens de Moslims uit spreekt. Zij wijzen erop dat in het akkoord van Washington is bepaald dat de vorming van de Federatie in Bosnië-Herzegovina vooraf dient te gaan aan de confederatie met Kroatië. De genoemde controversen onderstrepen dat de kans op vruchtbare samenwerking in Federatie-verband klein blijft.

Tijdens een militaire parade die onlangs is gehouden in Travnik (centraal-Bosnië) heeft de bevelhebber van het 7e Korps, dat in Travnik zijn basis heeft, aangekondigd dat zijn eenheden binnen afzienbare tijd een verbinding tot stand willen brengen met het 5e Korps, dat in de geïsoleerde enclave rond Bihac strijdt. Uit de gebruikte formuleringen kan worden opgemaakt dat beide eenheden gelijktijdig een aanval op de tussengelegen Bosnisch-Servische stellingen zouden uitvoeren en elkaar "halverwege willen ontmoeten". Hoewel aan deze uitspraken vermoedelijk met name politiek-propagandistische overwegingen ten grondslag liggen, geven zij eens te meer aan dat de Moslims mogelijkheden zien terrein op de Serviërs te heroveren. Ook de offensieven die het 5e Korps eind vorig jaar inzetten, voerden in zuidoostelijke richting, waar ook Travnik gelegen is. Destijds waren er aanwijzingen dat het in de bedoeling van de Bosnische legerleiding lag het frontverloop meer in overeenstemming te brengen met het voorstel van de Contactgroep, waarin met name ten zuidoosten van Bihac een relatief groot gebied aan de Moslims wordt toebedacht.

Kroatië

De Amerikaanse regering heeft felle kritiek geuit op het besluit van de Kroatische president Tudjman om het mandaat van UNPROFOR niet te verlengen na 31 maart a.s. Daarbij werd onderstreept dat deze beslissing kan leiden tot een algehele oorlog in Kroatië en zelfs een escalatie van de gevechten daarbuiten tot gevolg kan hebben. Zoals reeds eerder gemeld, wil Tudjman met deze beslissing vooral de internationale gemeenschap aanzetten tot concrete stappen om uitvoering van het VN-plan voor Kroatië mogelijk te maken. Kroatische functionarissen hebben reeds aangegeven bereid te zijn de aanwezigheid van UNPROFOR in Kroatië te willen voortzetten, mits er aan de Kroatische eisen tegemoet wordt gekomen. Wellicht kan Tudjman ten opzichte van zijn binnenlandse oppositie, die sterk aandringt op gewapend optreden tegen de Kroatische Serviërs, reacties als de genoemde Amerikaanse gebruiken als argument om toch met de VN te gaan onderhandelen over de toekomst van UNPROFOR in Kroatië.

Servië/Montenegro

De Russische minister van Buitenlandse Economische Betrekkingen Davydov heeft gesteld dat Rusland bereid is aan "Joegoslavië" kerosine te leveren. Indien het sanctiecomité van de VN dit niet zou toestaan, zouden er volgens Davydov desondanks wegen worden gevonden om de leveranties doorgang te laten vinden. Davydov sprak bij gelegenheid van het bezoek dat hij onlangs in Belgrado heeft gebracht. In dat kader pleitte hij voor een volledige vrijhandelszone tussen Rusland en "Joego-

slavië". De uitspraak van Davydov staat op gespannen voet met de benadering van zijn ambtgenoot van Buitenlandse Zaken Kozyrev, die vooralsnog (onder meer in het kader van de Russische betrokkenheid bij de Contactgroep) vasthoudt aan strikte naleving van de sancties tegen "Joegoslavië" als drukmiddel tegenover Milosevic. Hoewel Davydov benadrukte dat de bedoelde kerosine geen militaire doeleinden zou dienen, is de invoer van brandstof in "Joegoslavië" in beginsel nog steeds niet toegestaan.

Conclusie/vooruitzicht

De Contactgroep heeft de Servische president Milosevic een opschorting van de sancties tegen zijn land aangeboden, mits hij bereid is Bosnië-Herzegovina, Kroatië en Macedonië te erkennen. Het is niet uitgesloten dat Milosevic dit voorstel in serieuze overweging zal nemen, hoewel hij in dat geval rekening moet houden met weerstand van nationalistische zijde. Overigens zou zelfs een formele Servische erkenning van de buurlanden niet inhouden dat het streven naar een groot-Servische staat, dat onder de Servische leiders nauwelijks omstreden is, ook daadwerkelijk zal worden opgegeven.

Recente uitspraken van de Kroatische president Tudjman wijzen erop dat hij de verdere samenwerking met de Moslims in het kader van de Federatie afhankelijk stelt van een gelijktijdige opbouw van een confederatie met Kroatië zelf. Dit is door Moslim-leiders uitgelegd als een bewijs van wantrouwen en een schending van de overeenkomst tot vorming van de Federatie.

De Amerikaanse regering heeft felle kritiek geuit op het besluit van de Kroatische president Tudjman om het mandaat van UNPROFOR niet te verlengen na 31 maart a.s.

Een Russische minister heeft onlangs gesteld dat zijn land bereid is brandstof te leveren aan "Joegoslavië", ook wanneer dit een schending van de sancties zou betekenen. Deze uitspraak staat op gespannen voet met de Russische opstelling in de Contactgroep en kan derhalve duiden op groeiende onenigheid binnen de Russische regering over de sancties tegen "Joegoslavië".